

PROGRAM GELİŞTİRMEDE YAPILANDIRMACILIK YAKLAŞIMI*

CONSTRUCTIVISM IN CURRICULUM DEVELOPMENT

Eda ERDEM**, Özcan DEMİREL***

ÖZET: Bu çalışmada, yapılandırmacılık yaklaşımı tanımlanmış ve eğitim programı öğelerinin bu yaklaşıma göre nasıl hazırlandığı incelenmiştir. Yapılandırmacılık yaklaşımına göre öğrenenler bilgiyi temelden kurmaktadır. Öğrenenler bilgiyi etkin bir şekilde oluşturarak var olan zihinsel şemaları ile öğrenmeye yön verirler. Önceki öğrenmelerile yeni bilgilerini bütünleştirerek kendi yapılandırdıkları bilgilerini özümserler. Bilgi, öğrenenin var olan değer yapıları ve yaşantıları tarafından oluşturulur. Öğrenme, karmaşık ve gerçek bağlamlarda gerçekleşmektedir. Öğrenen içeriği bütünden parçaya doğru düzenleyerek üst düzey düşünme becerilerini kullanabilmektedirler. Öğretmenler ise, öğrenenlerin soru ve düşüncelerinden yararlanarak öğrenenleri yönlendirirler. Bu yaklaşımda öğrenme yaşantılarının düzenlenmesi temele alındığından öğrenme durumuna uygun farklı etkinlikler düzenlenmektedir. Bilgiyi anlamlı ve kullanışlı yapacak uygun öğrenme materyalleri kullanılmaktadır. Yapılandırmacı anlayışa göre sınav durumları sürece yönelik hazırlanmaktadır.

Anahtar Sözcükler: yapılandırmacılık, program geliştirme, problem çözme, düşünme becerileri

ABSTRACT: In this study constructivism is introduced and also it is examined how the components of curriculum are organized according to this approach. According to constructivism, the learners discover the knowledge from the origin. Learners direct the learning with their existing cognitive schema by constructing the knowledge effectively. Moreover, they assimilate the knowledge which they constructed by integrating their former learning with the new information. Knowledge is formed by the learners' existing values and experiences. Learning occurs in complex and real contexts. Content is organized through deduction way. By this way, learners can use their higher-level thinking skills. Teachers can guide their students by taking the advantage of their ideas and questions. Since organi-

zing learning experiences are seen as the base of the study, different activities convenient for the learning situation are prepared. Appropriate learning materials are used to make the information meaningful and useful. In constructivism, evaluation is prepared according to learning process.

Keywords: constructivism, curriculum development, problem solving, thinking skills

1. GİRİŞ

Hızlı bir değişim içinde bulunan dünya, eğitimdeki yenilik ve gelişmeleri kavrayan, kendilerine düşen görevin farkında olan ve bu görevlerini bilinçli olarak yerine getiren bireylere ihtiyaç duymaktadır. İnsanoğlunun varlığını sürdürmesi savaşmasına, kendini sürekli yenilemesine bağlıdır. Beslenme ve üreme, fizyolojik yaşam için ne ise eğitim de toplumsal yaşam için odur (Dewey, 1996, s.16). Değişime ayak uydurmada pasif olan öğrenen, demokratik bir toplumda girişimci olmanın ya da sorumluluk almanın ne demek olduğunu bilemez. Toplumsal yapı ve işleyişte, kültür içeriğinde ve toplumlararası ilişkilerde meydana gelen değişimler, toplumdaki olanakları ve ihtiyaçları değişik hale getirmektedir (Ertürk 1981). Toplumda yaşayan bireylerin ilgi ve ihtiyaçları da sürekli değişmektedir. Her birey sürekli ve etkin olarak, yeni yaşantılarının ışığında kendini yeniler (Abbott & Ryan, 1999, s.67).

Bilimsel yöntemin yaşama uygulanması, değişim olgusu karşısında problem çözücü olmayı, bilimsel yöntemi yaşamın ve toplumun çeşitli alanlarına uygulama alışkanlık ve gücünde ol-

* Bu çalışma 2001 yılında Prof. Dr. Özcan Demirel'in danışmanlığında hazırlanan yayınlanmamış yüksek lisans tezinin bir bölümünü içermektedir.

**Ar.Gör., H.Ü. Eğitim Fakültesi., Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim ABD - Ankara

***Prof.Dr., H.Ü. Eğitim Fakültesi., Eğitim Bilimleri Bölümü, Eğitim Programları ve Öğretim ABD - Ankara

mayı gerektiren, değişmeyi kontrol tutumudur ((Ertürk, 1981, s.17). Bilim, dünyanın göreliliğini temele alan bir süreçtir. Bilginin örgütlenmesi ve sunulmasında değişmez, tek doğru yoktur; çoklu gerçeklikler vardır. Gerçeklik, Newtoncu bilimsel paradigmanda olduğu gibi basit “bilgi” parçalarının toplamı değildir. Pozitivist anlayışa göre gerçeklik; değişkenlik, çeşitlilik ve karşılıklı etkileşimi içeren karmaşıklaktır. Karmaşık toplumsal süreçler toplumun gözlenebilir ve ölçülebilir yönleriyle açıklanamaz. Bireyler, dış dünyaya “uygun davranışlar” konusunda yönlendirilmeyi ve biçimlendirilmeyi bekleyenler değil anlamın yaratılması sürecine etkin olarak katılanlardır. Birey, bilgiyi yorumlar ve oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 1999).

1.1. Yapılandırmacı Felsefe:

Hızla yayılan yapılandırmacı yaklaşım, yeni değildir. Temelini felsefe ve psikolojiden alan bir yaklaşımdır (Fosnot, 1992, s.167). Socrates, “öğretmen ve öğrenenler, karşılıklı konuşup sorular sorarak ruhlarında gizli bulunan bilgiyi yorumlamalı ve oluşturmalarıdır” fikrini savunduktan ilk büyük yapılandırmacı olarak kabul edilebilir. Yakın geçmişte felsefeciler, psikologlar ve eğitimciler bireyin doğa ve toplumla ilişkisini anlamaya çalışmış ve temel soruları yeniden düzenlemeye çalışmışlardır. Bilginin doğası ve dolayısıyla öğrenme, yapılandırmacılığın temel dayanağı olmuştur (Brooks & Brooks, 1993).

Eğitimde felsefe, okulların ne için olduğuna, nasıl öğrenileceğine, hangi yöntem ve materyallerin kullanılacağına yanıt bulmaya yardım eder. Eğitimin hedeflerine, içerik ve organizasyonuna, öğrenme-öğretme sürecine ve genel olarak okul ve sınıflarda hangi etkinliklerin yer alacağına ilişkin bir bakış açısı sağladığından felsefenin, program geliştirme sürecinde önemli bir yeri vardır (Ornstein & Hopkins, 1988, s.27). Eğitimde idealizm, realizm, pragmatizm ve varoluşçuluk felsefeleri etkili olmuştur. İlk iki felsefe geleneksel, diğer iki felsefe ise çağdaştır (Demirel, 2000, s.23). Pragmatizm değişiklik, süreç ve gerçekliğe dayanır. Öğretme ve bilgiyi açıklama

yerine öğrenme ve bilgiyi yorumlama önemlidir. Varoluşçulukta, bireyler gerçekleri kendileri oluştururlar ve bu gerçekler onlar için anlamlıdır. İnsanların deneyimleri ve bu deneyimlerin kendileri tarafından nasıl yorumlanması önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 1999, s.15).

Daimicilik, esasicilik, ilerlemecilik, yeniden kurmacılık felsefe akımlarından her biri köklerini daha önce adı geçen dört temel felsefeden alır (Demirel, 2000, s.25). İdealizm ve realizme dayanan daimicilik ve esasicilik felsefi akımlarına göre düzenlenen eğitim programları öğretmen merkezli olduğundan bu programlar yapılandırmacı anlayışa uygun değildir.

Yapılandırmacılıkta felsefecilerin ortak görüşü, öğrenenlerin etkin katılımı ile bilgiyi zihinsel olarak yapılandırmalarıdır.

1.2. Yapılandırmacılık Nedir?

Öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmeye başlayan yapılandırmacılık, zamanla öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşım halini almıştır. Öğrenme ezberlemeye değil öğrenenin bilgiyi transfer etmesine, varolan bilgiyi yeniden yorumlanmasına ve yeni bilgiyi oluşturmaya dayanır. Öğrenen, öğrenilmiş bir bilgi ile yeni öğrenilen bilgiyi uyumlu hale getirerek yapılandırdığı bilgiyi, yaşam problemlerini çözmede uygulamaya koyar (Perkins, 1999).

Yapılandırmacılık bireyin “zihinsel yapılandırması” sonucu gerçekleşen biliş temelli bir öğrenme yaklaşımıdır. Bilgiyi almak ve duymak, bilgiyi zihinsel yapılandırma ile eş anlamlı değildir. Öğrenen yeni bir bilgi ile karşılaştığında, dünyayı tanımlama ve açıklama için önceden oluşturduğu kurallarını kullanır ya da algıladığı bilgiyi daha iyi açıklamak için yeni kurallar oluşturur (Brooks & Brooks, 1993).

Yapılandırmacılık en genel ifadeyle; 1) Gerçekliğin doğasına (Bilgi, gerçek dünyaya aittir.), 2) Bilginin doğasına (Bilgi, bireyin zihninde yapılır.), 3) İnsanın doğasına (Anlamlar paylaşılır) ve 4) Bilimin doğasına dayanır (Bireyin etkin katılımı ile anlam yapılandırılır) (Wilson, 1997).

1.3. Bilişsel Yaklaşım ve Yapılandırıcılık

Eğitim programı bireyin deneyim ve ilgileri üzerine kurulur ve onu hayata hazırlar. Yapılandırıcılık, somut yaşam bağlamlarında bilişin işleviyle ilgili bir düşünme şekli olması ve bilişsel gelişime ilişkin görüşler arası bağlantı kurması açısından felsefi görüşlerden etkilenen bir bilişsel gelişim yaklaşımı olarak düşünülebilir (Ashgar, 1995). Davranışçılıktan biliş psikolojisine ve biliş psikolojisinden de yapılandırıcılığa geçiş, dışsal bir bakış açısından içsel bir bakış açısına doğru bir değişmeyi yansıtmaktadır.

Yapılandırıcılık ile birey belleğinde bilgilerin anlamlı ilişkisini kurar. Bellek, yeni öğrenme yaşantıları ile önceki öğrenme yaşantıları arasında ilişki kurarak bilgileri bellekte yapısallaştırır (Ülgen, 1994). Farkında olma ile bilinçli olma eş anlamlıdır. Birey ne yapıyor olacağını bilmektedir. Algılamının, sebep bulmanın, sonuç çıkarmanın ve hatırlamanın farkındadır. Kavrayarak öğrenme bireyin öğrendiklerini problem çözme aracı olarak kullanmasına öncülük eder. Bunun için bireyin uyarınları algılaması, yorumlaması, aralarında ilişki kurması, onları zihninde yeniden örgütlemesi gerekir (Ülgen, 1994)

Piaget ve Vygotsky yapılandırıcılığın gelişmesinde etkili olmuşlardır. Vygotsky'nin sosyal yapılandırıcılığı, Piaget'nin psikolojik yapılandırıcılığından gelir. Eğer her öğrenen kendi problem çözme etkinliği ile bilgiyi bireysel olarak yapılandırıyor ve öğrenme yaşantısına içinde bulunduğu toplum rehberlik ediyorsa, öğrenenlerin oluşturdukları ortak bilgiler toplumun temel ihtiyaçlarını yansıtacaktır (Earl, 1997). Yapılandırıcılık sosyal bir etkinliktir ama bireylerin kişisel çabalarından ayrı düşünülemez. Her iki yapılandırıcının ortak görüşü; öğretmenlerin, anlamların yansıtıcı tartışmalarını ve içeriği yapısallaştırarak öğrenenleri cesaretlendirip içeriği kullanmaları için onlara fırsat vermeleri gerektiğidir (Eggen & Kauchak, 1999).

Yapılandırıcılığı etkileyen eğitimciler, fel-

sefeciler ve psikologların ortak görüşleri şunlardır (Marlowe & Page, 1998);

- ✓ Öğrenenler kendi öğrenmelerine etkin olarak katıldıklarında bilgi kalıcı olur.
- ✓ Öğrenenler bilgiyi araştırıp keşfederek, yaratarak, tekrar yaratarak, yorumlayarak ve çevre ile etkileşim kurarak bireysel bilgilerini yapılandırır.
- ✓ Öğrenme etkin olarak, eleştirel düşünme ve problem çözmeye dayanır.
- ✓ Etkin öğrenme ile öğrenenler, içerik ve süreci aynı zamanda öğrenirler

Bu amaçları gerçekleştirebilmek ve yapılandırıcılık görüşleri yönlendirebilmek amacıyla Brooks & Brooks (1993) beş temel ilke belirlenmiştir:

1. Öğrenenleri, konuya ilgi uyandıran problemlere yöneltme
2. Öğrenmeyi temel kavramlar etrafında yapılandırma
3. Öğrenenlerin bakış açılarını ortaya çıkarma ve bu görüşlere değer verme
4. Eğitim programını, öğrenen görüşlerine göre değiştirme
5. Öğrenme bağlamında öğrenenleri değerlendirme

Eğitimin temel amaçları bellidir: Hatırlama yeteneği, anlama ve bilgi-becerinin etkin kullanımı. "Öğrenenlere ne öğretildi" yerine "öğrenenlerin neden ve nasıl öğrendikleri" önemlidir. Eğitim programının dayanakları ile her öğrenenin program taslağına getirdiği sayıtlı arasında ilişki kurulmalıdır.

Öğrenmenin, öğrenenin yaşantısından ayrılması, öğrenenlerin ilgi ve ihtiyaçlarının ön planda tutulması ve her öğrenenin kendi doğasında ele alınması gerektiğini savunan "öğrenen merkezli tasarım"; hayatın problemlerini ön planda tutan, öğrenenleri sorun çözmeye ve öğrenmeye özendirilen "sorun merkezli tasarım" ile öğrenenin en iyi nasıl öğreneceğini, problem çözme, karar verme ve kavrama stratejilerini içeren konu merkezli program tasarımlarından "süreç tasarımı" (Demirel, 2000) yapılandırma-

cılık yaklaşımının temelini oluşturmaktadır. Konu alanı tek ya da bir disiplin grubunda yer alma yerine disiplinler arasıdır. Öğretme ve öğrenme bilimsel yöntemlere göre yaşantıyı yeniden yapılandırma sürecidir (Ornstein & Hopkins, 1988).

Yapılandırmacılık, öğrenme kuramlarının öğrenen açısından anlamlı yönlerini irdeleyerek ve özüne inerek bu anlamları kendine özgü bir yorumla bütünleştirmiştir. Bu çalışmanın amacı yapılandırmacılık yaklaşımını açıklayarak bu yaklaşımın program geliştirme sürecindeki yerini ortaya koymaktır.

2. YÖNTEM

Yapılandırmacılık yaklaşımının program geliştirmedeki yerini belirlemeye yönelik bu araştırma, var olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlandığından tarama modeliyle yapılmıştır. Araştırmada tarama modelinin yanı sıra problem çözme yöntemi de kullanılmıştır. Yapılandırmacılık yaklaşımıyla ilgili ilkeler ve sayıtlar oluşturularak problemin açıkça belirlenmesinden sonra ilgili bilgiler ilgisizlerden ayırılmıştır. Problemi çözmeye yönelik belirlenen çeşitli çözüm yolları mantıksal olarak incelenmiş ve yeni bilgilerle eski bilgilerin karşılaştırılması yapılmıştır (Ülgen, 2001).

Yapılandırmacılık yaklaşımıyla ilgili olarak yapılan literatür taraması sırasında bir çok İngilizce kaynağın yanı sıra sınırlı sayıda Türkçe yayımlanmış çalışmaya ulaşılmıştır. Kaynaklara kütüphanelerden ve altavista.com, ericir.syr.edu, findarticles.com, firstsearch.org gibi arama motorları ile www.lib.umi.com, EBSCOhost vb. online kütüphanelerden ulaşılmıştır. Bunlardan konuyla ilgili en iyi bilgi verenlerin seçilmesine özen gösterilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Yapılandırmacılık yaklaşımına göre eğitim programının hedefleri nasıl belirlenmektedir?

Yapılandırmacılık yaklaşımına göre öğrenenlerin yorumu yapıp yapmadıklarından çok yorumu nasıl yaptıkları önemlidir. Dıştan, zorla

bir amaç kabul ettirmeye çalışıldığında öğretmen-öğrenci çalışmaları mekanikleşir. Öğrencinin dış dünyayla bağlantı kurması, yaratıcılığını kullanması, deneyimini yansıtması ve gerçeklere eleştirel bakabilmesi uzun dönemli hatırlamasında ve bilgiyi transfer etmesinde çok önemlidir. Bilgi bireye anlamlı geldiği sürece, öğrenen bilgiyi zihinsel olarak yapılandırır. Birçok anlam ve bakış açısı olduğundan, herkesin mutlaka öğrenmesi gereken belli kalıplarda hedefleri işe koymak yerine bireylerin geçmiş yaşantılarına uygun, öğrenme sürecine yönelik genel hedefler belirleyerek etkin öğrenme sağlanır. Bilgi, davranışta gösterilmek yerine öğrenenler tarafından kendi görüş ve deneyimlerine dayalı olarak zihinsel yapılandırılır.

Yapılandırmacılıkta tek doğru yerine çoklu gerçekler olduğundan hedefler "Temel kavramların birbirleri ile ilişkilerini kurabilme" örneğinde olduğu gibi daha genel bir şekilde ifade edilir. Davranış cümlelerine ayrıntılı yer verilmez, davranışlar hedef ifadelerinin içinde yer alır. Hedefleri belirlemede öğrenenler de söz sahibidirler.

3.2.1. Yapılandırmacılık yaklaşımına göre öğrenme yaşantıları nasıl belirlenmektedir?

Yapılandırmacı öğrenme ortamının temel ögesi öğrenendir. Öğrenenler, demokratik bir sınıf ortamında günlük yaşam problemlerinin karmaşıklığını çözerek yaşam boyu kullanacakları bilgilerini oluştururlar. Öğrenme içeriği ile etkileşimde bulunarak bütünü parçalarını yorumlar, parçalardan anlamlı bilgiyi oluştururlar. Önemli olan öğrenenlerin derinlemesine araştırma ve soruşturma yaparak bilgiyi özümselemesidir. Öğrenenin ne öğreneceğinden çok neden ve nasıl öğreneceği önemlidir. Kısa zamanda çok bilgi yüklemesinin yapılması yerine az bilginin derinlemesine çalışılması önemlidir.

3.2.2. Yapılandırmacılık yaklaşımına göre öğrenme-öğretme sürecinde öğrenme materyalleri nasıl kullanılmaktadır?

Öğrenenlerin bilgiyi anlamlı ve kullanışlı yapabildikleri yapılandırmacı öğrenme ortamlarının

da teknolojinin önemli bir yeri vardır. Öğrenenler ve öğretmenler yapılandırıcılıkta teknolojiyi etkin öğrenme, amaçlı öğrenme, özgün öğrenme ve işbirlikli öğrenme amacıyla kullanırlar (Jonassen et al., 1999). Yapılandırıcı sınıfta etkili iletişim kurmak için, çoklu iletişim araçları etkin olarak kullanılır. Öğrenenler öğretmenleriyle birlikte çoklu iletişim araçlarını planlar.

Öğrenenler çoklu ortamları kendileri yapılandırdıklarında, teknoloji tarafından kontrol edilmek yerine, düşünme ve öğrenme düzeylerini yükselterek teknolojiyi kullanma becerisi kazanırlar. Teknolojiyi kullanarak öğrenmeyi öğrenirler (Jonassen et al., 1996). Öğrenenler, düşüncelerini dile getirmede probleme ilişkin bilginin toplanabileceği (görüşme, alan gezileri vb.) ve gösterilebileceği (karikatür, grafik, fotoğraflar, sergi, teleskop, drama, oyun, senaryo yazma vb.) çeşitli kaynaklardan yararlanırlar. Bilginin her kaynağı problemle ilgili farklı bakış açısı sağlar (Cunningham, 1992). Eğitimde sıkça kullanılan araç-gereçlerden bilgisayarın yanı sıra etkileşimli video ve telekomünikasyon da sınıf ortamına gelmiştir. Bilgisayarın ve Internet'in yaygın olarak kullanılmaya başlaması ile eğitimde bilgi teknolojisinin kullanımı da hızlanmış ve öğrenen yaşantısında çok önemli bir yer edinmiştir.

3.2.3. Yapılandırıcılık yaklaşımına göre öğrenme senaryoları nasıl hazırlanmaktadır

Öğrenme senaryoları genel, esnek ve güven vericidir; öğrenenlerin yaratıcılığını sağlar, onları bağımsız olmaya, sorgulamaya ve seçim yapmaya cesaretlendirir. Yapılandırıcı öğrenme senaryosunda temele alınan öğrenme yaşantılarının tasarlanması olduğundan etkinlikler öğrenen merkezlidir.

Bu yaklaşımda 'ünite' yerine 'araştırma' ya da 'soruşturma', 'öğretme' yerine 'öğrenme', 'sunu' yerine 'öğrenme yaşantısı' ve 'ders planı' yerine 'öğrenen öğrenme planı' kavramları kullanılır (Marlowe & Page, 1998).

Yapılandırıcılıkta belirli bir öğrenme senaryosuna rastlanmamıştır. Sınıf ortamındaki öğrenenler bireysel olarak birbirlerinden farklı

olduklarından, öğretmenin her ders için farklı öğrenme senaryosu hazırlaması gerekebilir. Öğrenme senaryolarının iyi hazırlanması öğretmenlerin alanlarında uzman olmalarına bağlıdır.

3.3. Yapılandırıcılık yaklaşımına göre eğitim programlarının sınıma durumları nasıl düzenlenmektedir?

Yapılandırıcı anlayışa göre yapılan değerlendirme, öğrenmede bir son değildir. Bir sonraki öğrenmeye yol göstericidir. Tümel, özgün, performans değerlendirme gibi değerlendirme teknikleri kullanılır ve bu değerlendirmeler öğrenme sürecine yöneliktir. Değerlendirmenin amacı öğrenenin ne kadar bilgi hatırlayabildiğini ölçmek değil, öğrenenin nasıl gerçekleştiğini ortaya koymaktır (Driscoll, 1994).

Öğrenen, çalışmasının neden önemli olduğunu açıklayıp, bunu daha önce yaptığı çalışmasıyla karşılaştırabilir.

Öğrenenlerin öğrenmeleri çeşitli şekillerde değerlendirilir. Bir alanda yeterli olmayan bir öğrenenin bir başka alanda başarılı olma şansı vardır. Öğrenenler "tek doğru ya da yanlış"a göre değerlendirilmezler. Değerlendirmede temele alınan, sonuçlarının doğru olaylara dayanması, mantıklı ve savunulabilir olmasıdır. Yapılandırıcılıkta öğretmen ve öğrenen birlikte değerlendirilirler.

3.4. Yapılandırıcılık yaklaşımı öğretmenin sınıf içindeki rolünü nasıl etkilemektedir?

Öğrenenlerin verimli olmaları ve zihinsel becerilerini kullanabilmeleri öğretmenlerin uygun öğrenme ortamlarını sağlamasına, bireysel farklılıkları dikkate alarak öğrenen ihtiyaçlarını karşılamasına, gerekli öğrenme materyallerini sağlamasına ve belki de en önemlisi alanında çok iyi olmasına bağlıdır.

Yapılandırıcı öğretmenlerin özellikleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir (Brooks & Brooks 1993; 1999):

- Öğrenci katılımını ve kabulünü teşvik eder. Öğretmen, öğrenenlerin bakış açısına göre bilgiyi değişik şekillerde oluşturma yoluna gider.

- Öğrenenlerin ne bildiklerini tartışarak birbirlerinin fikirlerini karşılaştırmalarına fırsat verir.
- Öğrenenleri grup etkinliklerinde yer alarak işbirliği içinde çalışmaya teşvik eder.
- Sınıf içinde sınıflama, çözümleme, tahminde bulunma, yorumlama gibi bilişsel terminoloji kullanır.
- Günlük yaşam problemlerinin çözümünde bilginin araştırılması görevini öğrenenlere verir. Etkileşimli fiziksel materyaller ile birlikte ham ve birincil kaynakları kullanır.
- Öğrenenlerin eğitim programıyla bağlantılı olarak öğrenmeleri gerektiğini bilir.
- Sarmal öğrenme modelini sık sık kullanarak öğrenenlerin merakını giderir. Soru sorduktan sonra öğrenenlere düşünmeleri için zaman verir. Öğrenenlerin birbirlerine soru sormalarına fırsat verir.
- Öğrenenleri, tartışma ve karşılaştırma yapmaya teşvik eder.
- Kavramlara ilişkin kendi anlamlarını öğrenenlerle paylaşmadan önce öğrenenlerin kavramdan ne anladıklarını ve ön bilgilerini araştırır.
- Dersleri büyük fikirler üzerine kurar. Öğrenenlerin öncelikle bütünü görmelerini sağlayarak bütünü oluşturan parçaları anlamlandırmalarını teşvik eder.
- Öğrenilenleri değerlendirmede günlük sınıf çalışmaları bağlamında gerçekleştirir.

3.5. Yapılandırmacılık yaklaşımına göre öğrenen özellikleri nasıl olmalıdır?

Yapılandırmacı öğrenme süreci öğrenenin kendi yetenekleri, güdülleri, inançları, tutumu ve tecrübelerinden etkilenen bir karar verme sürecidir.

Birey öğrenme sürecinde seçici, yapıcı ve etkindir (Ülgen, 1994). Yapılandırmacı öğrenenler öğrenme ortamında etkin yer alırlar ve daha fazla sorumluluk üstlenirler. Kendi kararlarını kendi alırlar. Öğrenme ve öğretimde önemli olan bireysel özgürlüktür.

Yapılandırmacı öğrenende bulunması gereken kişisel özellikler arasında; mücadeleci, meraklı, girişimci ve sabırlı olma yer alır. Öğrenen, öğrenme sürecinde sürekli merak eder, merak ettikçe de araştırma yapar. Meraklı öğrenen öğrenmeye daha çok güdülenirken, girişimci öğrenen özelliği ile bilgiyi özgürce daha derinlemesine araştırır, inceler, analiz eder, problem çözer, eleştirel soru sorar, karşılaştırma yapar, bulduklarını tartışır, yorumlar ve yorumladıklarını nedenleriyle savunur.

Yapılandırmacılığın öğrenen açısından yararları aşağıdaki gibi belirlenmiştir: 1) Öğrenenlerin düşünme ve plan yapma yeteneğini geliştirir, 2) Girişimciliği geliştirir, 3) Öğrenme yöntemlerini daha iyi anlamayı sağlar, 4) Öğrenen-öğreten ilişkilerini geliştirir, 5) Güdülenmeyi sağlar, 6) Öğrenenin okula ilgisini artırır, 7) Kendini ifade etmeye fırsat verir, 8) Konu alanında geleneksel sınıflara göre başarı daha çok yükselir (Marlowe & Page, 1998).

4. SONUÇLAR

Yapılandırmacı yaklaşımda, süreç boyutu, süreçte öğrenenin bilgiyi zihinsel yapılandırması daha baskındır. Alışılmış hedef ve davranış ifadeleri yer almamaktadır. Hedeflerin belirlenmesindeki amaç, öğrenenin üst düzey düşünme becerilerini karmaşık problemleri çözmeye kullanarak bilgiyi içselleştirmesidir. Sınıf ortamında bulunan bireylerin birbirinden farklı dünyaları olduğundan, bilgiyi anlamlandırmada tek bir doğru bulunmamaktadır. Öğrenenlerle birlikte hedeflere karar verilerek öğrenenin var olan zihinsel şeması ile yeni öğrenmeleri biçimlendirmesi beklenir. Öğrenenler bilgiyi dışardan alarak belleklerine kaydetmek yerine, önceki öğrenmeleri ile yeni öğrenmeler arasında belli bir bağlamda etkileşim kurarak kendi anlamlarını zihinsel yapılandırır. Yapılandırmacılıkta bireyler öğrendiklerinin farkındadırlar, kendi öğrenmelerinden sorumludurlar. Öğretmenin rolü rehber olma, öğrenenlere öneride bulunma, öğrenmeye odaklanmadır. Bilgiyi anlamlı ve kullanışlı hale getirebilmek için zengin bir öğrenme çevresi ve zengin materyal kullanımı gerekmektedir.

tedir. Bu yaklaşımda değerlendirme bir son de-
ğil, sonraki öğrenmeler için yol göstericidir. Sa-
dece ürünün değil aynı zamanda sürecin de-ğér-
lendirilmesi de gereklidir.

5. ÖNERİLER

Bu çalışmada elde edilen sonuçlara dayana-
rak geliştirilen öneriler aşağıda yer almaktadır.

1. Gelişime ve yeniliklere açık olan eğitim programlarının günün koşullarına uygun olabilmesi için yapılandırıcı yaklaşıma göre tasarlanması gerekmektedir.
2. Öğrenenlerin üst düzey düşünme becerilerini kullanabilecekleri, günlük yaşam problemleri, yapılandırıcı yaklaşımla ele alınmalıdır.
3. Öğrenmeyi öğrenme temelinde, öğrenenlerin öğrenme stratejilerini belirleme ve kullanımlarına yönelik deneysel çalışmalar yapılmalıdır.
4. İçerik yeniden ele alınarak bilgi yüklemesi yapılması yerine, bireyin ilgi ya da ihtiyacına yönelik bir ya da birkaç alanda derinlemesine çalışma yapmasına olanak sağlanmalıdır.
5. Öğretmenler, yapılandırıcılıkla ilgili hizmet içi eğitime alınarak uygulamaya yönelik bilgilendirilmelidir

KAYNAKÇA

Abbott J. and Ryan, T. (1999). Constructing knowledge, re-constructing schooling. Educational Leadership, November, 66-69.

Alkan C., Deryakulu D. ve Şimşek N. (1995). Eğitim teknolojilerine giriş. Ankara: Önder Matbaacılık.

Ashgar, I. (1995). Constructivism as substitute for memorization in learning: Meaning is created by learner. Education, 116, 16-17.

Brooks J. G. ve Brooks M. G. (1999). The courage to be constructivist. Educational Leadership, Nov., 18-24.

Brooks J. G. and Brooks, M.G. (1993). The case for constructivist classrooms Virginia: ASCD Alexandria.

Cunningham, D. J. (1992). Assessing constructions and constructing assessments: A Dialogue. Duffy T. M. and Jonassen D. H. Constructivism And The Tech-

nology Of Instruction: A Conversation. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Demirel, Ö. (2000). Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme. Ankara: Pegem-A Yayıncılık.

Dewey, J. (1916). Demokrasi ve eğitim. (Çev. M. Salih Otaran) (1996). İstanbul: Başarı Yayıncılık.

Driscoll, M. P. (1994). Psychology of learning for instruction. USA: Allyn and Bacon.

Earl, H. (1997). Constructivism and cognition. Issues in Education, 3 (2), 211-214.

Eggen, P. and Kauchak D. (1999). Educational psychology: Windows on classrooms. Upper Saddle River: N. J.: Merrill, Prentice Hall.

Ertürk, S. (1981). Diktacı tutum ve demokrasi. Ankara: Saydam Matbaacılık.

Fosnot, C. (1992). Constructing constructivism. T. M. Duffy and D. H. Jonassen, Constructivism and the Technology of Instruction: A Conversation. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Jonassen D. H., Peck K.L. ve Wilson B. G. (1999). Learning with technology: A constructivist Perspective. New Jersey: Prentice Hall.

Jonassen, D.H., Myers J. M. Ve Mckillop A. M. (1996). From constructivism to constructionism: learning with hypermedia/ multimedia rather than from it. Wilson B. G. (Ed.) Constructivist Learning Environments: Case Studies in Instructional Design. New Jersey: Educational Technology Publications, Inc., Englewood Cliffs.

Marlowe, B. and Page M. L. (1998). Creating and sustaining the constructivist classroom. USA: Corwin Press.

Olssen, M. (1996). Radical constructivism and its failings: Anti-Realism and Individualism. British Journal of Educational Studies, 44, 275-295.

Ornstein, A. C. and Hopkins, F. B. (1988). Curriculum: foundations, principles and issues. New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.

Perkins, D. N. (1999). The many faces of constructivism. Educational Leadership, Nov., 6-11.

Selley, N. (1999). The art of constructivist teaching in the primary school. London: David Fulton Publishers.

Ülgen, G. (2001). Kavram geliştirme: Kuramlar ve uygulamalar. Ankara: Pegem-A Yayıncılık.

Ülgen, G. (1994). Eğitim psikolojisi: Kavramlar, ilkeler, yöntemler, kuramlar ve uygulamalar. Ankara: Lazer Ofset.

Wilson, B. G. (1997). Reflections on constructivism and instructional design. Denver: Englewood Cliffs NJ. Educational Technology Publications.

Yıldırım A. ve Şimşek, H. (1999). Nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi.